

Екстракт мркове обогаћен рамногалактуронаном-I	625 mg / 100 ml (пића) 450 mg / 100 g (оброци)	При означавању хране наводи се: 1. "екстракт мркове рамногалактуронан-I", 2. изјава да их не смију конзумирати дјеца млађа од три године.
--	---	---

¹ За аминокиселине које се употребљавају у прерађеној храни на бази житарица и дјечијој храни смије се употребљавати само посебно наведени хидрохлорид.

² У случају употребе у прерађеној храни на бази житарица и дјечијој храни, смије се употребљавати само облик L-цистина.

2325

На основу члана 134. Закона о здравственој заштити ("Службени гласник Републике Српске", бр. 57/22, 62/25 и 59/26) и члана 76. став 2. Закона о републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", бр. 115/18, 111/21, 15/22, 56/22, 132/22 и 90/23), министар здравља и социјалне заштите д о н о с и

П РА В И Л Н И К

О ИЗМЈЕНИ ПРАВИЛНИКА О ПЛАНУ И ПРОГРАМУ ОБАВЉАЊА ПРИПРАВНИЧКОГ СТАЖА, САДРЖАЈУ И НАЧИНУ ВОЂЕЊА ЕВИДЕНЦИЈА И ПОСТУПКУ ПОЛАГАЊА СТРУЧНОГ ИСПИТА

Члан 1.

У Правилнику о плану и програму обављања приправничког стажа, садржају и начину вођења евиденција и поступку полагања стручног испита ("Службени гласник Републике Српске", број 106/25) у члану 2. у ставу 1. Прилог 1. замјењује се новим Прилогом 1, који чини његов саставни дио.

У ставу 3. последије тачке 4) додаје се нова тачка 5), која гласи:

"5) магистар фармације – медицински биохемичар – 300 ECTS бодова,".

Досадашње т. 5) до 22) постају т. 6) до 23).

Члан 2.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 11/04-020-24/26
10. септембра 2026. године
Бањалука

Министар,
Ален Шеранић, др мед., с.р.

ПРИЛОГ 1.

ПРОГРАМ ПРИПРАВНИЧКОГ СТАЖА ЗДРАВСТВЕНИХ РАДНИКА И ЗДРАВСТВЕНИХ САРАДНИКА

1. Програмом приправничког стажа здравствених радника уређују се општи и стручни дио за здравствене раднике са високом и средњом стручном спремом, којим се прописује градиво и литература из којих приправници полажу општи и стручни испит за рад у здравственој установи, те практичан рад у примјени метода и поступака на свим нивоима здравствене заштите.

2. Програмом приправничког стажа за здравственог сарадника уређује се општи и стручни дио за здравствене сараднике са високом стручном спремом.

За здравствене сараднике за које није прописан програм из овог прилога, програм прописује здравствена установа у којој се приправник оспособљава за самосталан рад, уз сагласност Министарства здравља и социјалне заштите.

3. Приправнички стаж обавља се у оквиру времена утврђеног за поједине области у складу са овим програмом.

4. Програм приправничког стажа обухвата превентивне, дијагностичке, терапијске, оперативне и рехабилитационе вјештине и знања које приправник треба да савлада у току приправничког стажа.

5. Приправнички стаж обавља се у здравственој установи, која испуњава сљедеће услове:

5.1. обавља дјелатности из области здравства које су у складу са Програмом,

5.2. има запослене здравствене раднике, односно здравствене сараднике који имају најмање исти степен стручне спреме и најмање три године радног искуства у струци,

5.3. има потребну медицинску и техничку опрему за успјешно спровођење програма предвиђеног оспособљавања према захтјевима савремене медицине.

6. Дио приправничког стажа према прописаном програму за одређену област може се обављати и у другом правном лицу.

7. Приправнички стаж се обавља у здравственој установи у редовно радно вријеме.

8. Здравствена установа ће омогућити обављање приправничког стажа здравственом раднику и здравственом сараднику.

9. Здравствена установа ће запосленом раднику у здравственој установи омогућити обављање волонтерског приправничког стажа уз рад.

10. Приправнички стаж обавља се, по правилу, без прекида.

11. Приправнички стаж се може прекинути у оправданим случајевима, с тим да се приправнички стаж продужава за онолико времена за колико је прекид трајао.

12. Оправдани прекид приправничког стажа подразумијева: болест, породично одсуство, смрт члана уже породице, тежу болест члана уже породице и други оправдани разлози.

13. О настављању приправничког стажа одлучује здравствена установа у којој је приправнички стаж започет.

14. Програм приправничког стажа састоји се од:

14.1. општег и

14.2. стручног дијела.

15. У оквиру општег дијела Програма врши се провјера знања кандидата из:

15.1. основа уставног уређења,

15.2. радних односа,

15.3. прописа о здравственој заштити, о здравственом осигурању, лијековима, медицинским средствима и апотекарској дјелатности и

15.4. прописа о пензијском и инвалидском осигурању.

16. У оквиру стручног дијела Програма врши се провјера знања здравственог радника, односно здравственог сарадника за самосталан рад у здравственој установи.

I – ОПШТИ ДИО ПРОГРАМА

Програм испита из општег дијела обухвата:

1. основе уставног уређења,

2. радне односе,

3. здравствену заштиту,

4. здравствено осигурање,

5. лијекове и медицинска средства,

6. апотекарску дјелатност,

7. пензијско-инвалидско осигурање.

1. Основи уставног уређења:

1.1. градиво:

1.1.1. појам устава,

1.1.2. поступак за промјену и доношење устава,

1.1.3. људска права и основне слободе,

1.1.4. однос устава и других правних норми,

1.1.5. Устав и уставно уређење Босне и Херцеговине:

1.1.5.1. надлежност и односи између институција Босне и Херцеговине и ентитета,

1.1.5.2. Парламентарна скупштина (састав, избор, мандат, начин одлучивања и надлежности),

1.1.5.3. Предсједништво (избор, мандат, састав и надлежности),

1.1.5.4. Савјет министара (именовање, мандат, састав и надлежности),

1.1.6. основна начела Устава и темељи уставног уређења Републике Српске:

1.1.6.1. писмо, језик и државна обиљежја у Републици Српској,

1.1.6.2. уставна концепција и уставно регулисање уставних права и слобода (лична права и слободе, политичка права и слободе, уставне надлежности, посебна права и слободе, остваривање и заштита људских права и основних слобода),

- 1.1.6.3. права и дужности Републике,
- 1.1.6.4. Народна скупштина Републике Српске (избор, надлежности и начин рада),
- 1.1.6.5. Вијеће народа (избор и надлежности),
- 1.1.6.6. предсједник Републике (избор, надлежност, мандат, имунитет и акта која доноси),
- 1.1.6.7. Влада Републике Српске (избор, састав, надлежности и акти које доноси),
- 1.2. правни извори:
 - 1.2.1. Устав Републике Српске,
 - 1.2.2. Устав БиХ и
 - 1.2.3. Општи оквирни споразум за мир у БиХ.
- 2. Радни односи:
 - 2.1. градиво:
 - 2.1.1. заснивање радног односа,
 - 2.1.2. услови за заснивање радног односа,
 - 2.1.3. радна књижица,
 - 2.1.4. пробни рад,
 - 2.1.5. приправници, волонтери,
 - 2.1.6. радни односи на одређено и неодређено вријеме,
 - 2.1.7. распоређивање радника,
 - 2.1.8. радно вријеме:
 - 2.1.8.1. пуно, скраћено, прековремени рад,
 - 2.1.8.2. прерасподјела радног времена,
 - 2.1.8.3. ноћни рад,
 - 2.1.8.4. једнократно и двократно, рад у смјенама,
 - 2.1.9. одмори и одсуства:
 - 2.1.9.1. одмор у току дана, дневни, седмични, годишњи одмор,
 - 2.1.9.2. плаћено и неплаћено одсуство,
 - 2.1.9.3. мировање радног односа,
 - 2.2. правни извори:
 - 2.2.1. Закон о раду и
 - 2.2.2. Општи колективни уговор.
- 3. Здравствена заштита:
 - 3.1. градиво:
 - 3.1.1. обезбјеђење здравствене заштите,
 - 3.1.2. начела здравствене заштите,
 - 3.1.3. права и обавезе грађана и пацијената,
 - 3.1.4. нивои здравствене заштите,
 - 3.1.5. врсте здравствених установа и услови за почетак рада,
 - 3.1.6. радно вријеме у здравственој установи,
 - 3.1.7. надзор над радом у здравственој установи,
 - 3.1.8. органи здравствене установе,
 - 3.1.9. статут здравствене установе,
 - 3.1.10. финансирање здравствене установе,
 - 3.2. правни извори:
 - 3.2.1. Закон о здравственој заштити и
 - 3.2.2. Закон о систему јавних служби.
- 4. Здравствено осигурање:
 - 4.1. градиво:
 - 4.1.1. обавезно здравствено осигурање (осигураници),
 - 4.1.2. права из обавезног здравственог осигурања,
 - 4.1.3. лично учешће осигураних лица у трошковима здравствене заштите,
 - 4.2. правни извор:
 - 4.2.1. Закон о здравственом осигурању.
- 5. Лијекови и медицинска средства:
 - 5.1. градиво:
 - 5.1.1. дефиниције, подјеле, класификације,
 - 5.1.2. стављање у промет,
 - 5.1.3. производња и промет на велико,
 - 5.1.4. испитивање и контрола квалитета,
 - 5.1.5. фармацеутски облици и операције,
 - 5.1.6. рецепт, листе лијекова,
 - 5.1.7. фармакопеја, стручна литература,

- 5.1.8. евиденције, извјештаји,
- 5.1.9. фармаковигиланца, материовигиланца,
- 5.2. правни извори:
 - 5.2.1. Закон о лијековима и медицинским средствима,
 - 5.2.2. Закон о сузбијању и спречавању злоупотребе опојних дрога,
 - 5.2.3. Закон о евиденцијама и статистичким истраживањима у области здравствене заштите,
 - 5.2.4. Закон о хемикалијама,
 - 5.2.5. Закон о биоцидима,
- 5.3. литература:
 - 5.3.1. Национална политика лијекова,
 - 5.3.2. Стратегија у области лијекова,
 - 5.3.3. Добра апотекарска пракса.
- 6. Апотекарска дјелатност:
 - 6.1. градиво:
 - 6.1.1. апотекарска дјелатност, фармацеутска здравствена заштита,
 - 6.1.2. промет на мало, апотека и специјализована продавница, организација рада,
 - 6.1.3. апотекарски радници и дјелокруг њиховог рада, радно вријеме,
 - 6.1.4. припрема и издавање лијекова,
 - 6.1.5. добра апотекарска пракса,
 - 6.1.6. основи казних одредаба из предметног закона,
 - 6.2. правни извор:
 - 6.2.1. Закон о апотекарској дјелатности,
- 6.3. литература:
 - 6.3.1. Национална политика лијекова,
 - 6.3.2. Стратегија у области лијекова,
 - 6.3.3. Добра апотекарска пракса.
- 7. Пензијско и инвалидско осигурање:
 - 7.1. градиво:
 - 7.1.1. осигураници (утврђивање својства осигураника),
 - 7.1.2. доприноси,
 - 7.1.3. права из пензијско-инвалидског осигурања,
 - 7.1.4. права по основу инвалидности:
 - 7.1.4.1. појам инвалидности,
 - 7.1.4.2. повреда на раду,
 - 7.1.4.3. професионалне болести,
 - 7.1.4.4. превенција инвалидности,
 - 7.2. правни извор:
 - 7.2.1. Закон о пензијском и инвалидском осигурању.

II – СТРУЧНИ ДИО ПРОГРАМА

- 1. Програм стажа из стручног дијела обухвата практичан рад здравственог радника и здравственог сарадника у примјени метода и поступака по нивоима здравствене заштите и обавља се у оквиру прописаног времена.
- 2. Програм стручног дијела испита односи се на:
 - 2.1. здравствене раднике високог образовања – 180 ECTS / 300 ECTS бодова,
 - 2.2. здравствене раднике средњег образовања,
 - 2.3. здравствене сараднике високог образовања.

A. ЗДРАВСТВЕНИ РАДНИК ВИСОКОГ ОБРАЗОВАЊА

- A.1. Магистар фармације / мастер фармације – 300 ECTS бодова
- Програм приправничког стажа магистра фармације обавља се у апотеци, контролној лабораторији и болничкој апотеци и обухвата:
 - 1. израду и издавање лијекова..... 75 дана (апотека),
 - 2. контролу и испитивање лијекова 6 дана (контролна лабораторија),
 - 3. израду и издавање лијекова..... 10 дана (болничка аптека),
 - Укупно 91 дан.
- 1.Израда и издавање лијекова (апотека) подразумева:
 - 1.1.упознавање са просторијама и опремом апотеке,
 - 1.2.упознавање са организацијом рада у апотеци, обавезама и одговорностима здравствених радника, те са основним начелима етике и деонтологије,

1.3.уознавање са законским прописима којим се уређује област апотекарске дјелатности,

1.4.уознавање са законским прописима којим се уређује ставања лијекова и медицинских средстава у промет,

1.5.уознавање са циљевима добре апотекарске праксе,

1.6.уознавање са сертификационим и акредитационим стандардима за апотеке,

1.7.уознавање са фармакотерапијом (фармакотерапијске групе, фармацеутски облици, фармацеутски еквиваленти, фармацеутске алтернативе, интеракције, нежељена дејства),

1.8.уознавање са фармакографијом и законским прописима којим се уређује начин прописивања и издавања лијекова, са контролом исправности рецепта и његовом обрадом,

1.9.уознавање са листама лијекова из обавезног осигурања и обавезама њихове примјене,

1.10.издавање лијекова који имају режим издавања на рецепт и уознавање са обавезом давања упутства у вези са прописаним лијеком,

1.11.издавање лијекова који имају режим издавања без рецепта и уознавање са обавезом давања упутства за лијек који се издаје,

1.12.контролу доза и израчунавање дјечје дозе,

1.13.уознавање са инкомпатибилностима и интеракцијама лијекова, праћењем нежељених дејстава лијекова и пријављивањем истих Агенцији за лијекове и медицинска средства Босне и Херцеговине,

1.14.израду свих облика магистралних припремака, контролу доза и компатибилности прописаних супстанци, као и оправданост примјењених комбинација, избор амбалаже, сигнирање, формирање цијене и издавање израђених припремака,

1.15.израду и издавање лијекова који садрже супстанце јаког и врло јаког дјеловања,

1.16.вођење лабораторијског дневника,

1.17.уознавање са законским прописима којим се уређује производња и промет лијекова који садрже опојне дроге, начином наручивања, чувања, прописивања и издавања лијекова који садрже опојне дроге,

1.18.уознавање са чувањем, складиштењем и издавањем лако запаливих и лако испарљивих супстанци,

1.19.уознавање са законским прописима којим се уређује област хемикалија и биоцида,

1.20.уознавање и издавање других производа који се према законским прописима могу прометовати у апотеци,

1.21.уознавање са савјетодавном улогом магистра фармације при избору, примјени и чувању лијекова који се могу издавати без рецепта, као и производа наведених у тачки 1.20. овог прилога,

1.22.уознавање и вођење прописаних евиденција у апотеци, кроз књиге или/и електронски (рокови трајања лијекова, евиденције о лијековима који садрже опојне дроге, лијекови издати на рецепт приватне здравствене установе, потрошња лијекова итд.),

1.23.уознавање са административним пословима у апотеци, вођење обавезних евиденција о промету лијекова и пословања у апотеци,

1.24.уознавање са пријављивањем уочених неправилности на лијеку (рекламације),

1.25.поступање са отпадом (фармацеутски, опасни, хемијски),

1.26.уознавање са обавезном стручном литературом и њено праћење;

2.Контрола и испитивање лијекова (контролна лабораторија) подразумијева:

2.1.уознавање са законском регулативом којом се уређује ова област,

2.2.уознавање са смјерницама добре лабораторијске праксе,

2.3.уознавање са организацијом рада, опремом и прибором у контролној лабораторији,

2.4.уознавање са фармакопејским методама које се примјењују у контроли квалитета лијекова, те са значењем и примјеном радних и референтних стандарда у анализици лијекова,

2.5.израду реагенса, индикатора и волуметријских раствора,

2.6.контролу квалитета лековитих супстанци,

2.7.контролу квалитета лијекова израђених у апотеци и галенској лабораторији,

2.8.испитивање стабилности лијекова,

2.9.вођење евиденција у лабораторији,

2.10.поступање са отпадом (фармацеутски, опасни, хемијски),

2.11.праћење стручне литературе из подручја аналитике лијекова;

3.Израда и издавање лијекова (болничка апотека) подразумијева:

3.1.уознавање са простором и организацијом рада у болничкој апотеци,

3.2.уознавање са улогом магистра фармације као дијела тима у вези са фармакотерапијом у болници,

3.3.уознавање са сертификационим и акредитационим стандардима за болничку апотеку,

3.4.уознавање са фармакотерапијским групама лијекова који се најчешће или искључиво примјењују у болничком лијечењу, њиховим фармацеутским облицима, лековитим супстанцама, завојним и лабораторијским материјалом, начином чувања и складиштења у болничкој апотеци,

3.5.наручивање лијекова и издавање на захтјев болничких одјељења,

3.6.израду свих облика магистриних и галенских лијекова према прописима фармакопеје или другим признатим и важећим прописима за потребе болнице, укључујући израду стерилних припремака,

3.7.израду инфузионих раствора (уколико их болничка апотека израђује),

3.8.вођење прописаних књига евиденција,

3.9.вођење лабораторијског дневника,

3.10.уознавање са фармакоинформатиком и примјеном у болничкој апотеци,

3.11.уознавање са административним пословима у апотеци, вођење обавезних евиденција о промету лијекова и пословања у апотеци,

3.12.поступање са отпадом (фармацеутски, опасни, хемијски),

3.13.уознавање са обавезном стручном литературом и њено праћење.

A.2. Дипломирани медицинар здравствене његе – 180 ECTS бодова / дипломирана медицинска сестра – 180 ECTS бодова / струковна медицинска сестра – 180 ECTS бодова

Програм приправничког стажа за дипломираног медицинара здравствене његе – 180 ECTS бодова / дипломирану медицинску сестру – 180 ECTS бодова / струковну медицинску сестру – 180 ECTS бодова траје шест мјесеци, а састоји се од:

1) основног дијела и

2) стручног дијела.

1) Основни дио приправничког стажа траје 30 дана и обухвата:

1. Здравствено просвјешћивање, превенцију болести и промоцију здравог начина живљења у трајању од 20 дана:

1.1. основне карактеристике здравственог стања становништва,

1.2. начин процјене хигијенско-епидемиолошке ситуације,

1.3. обавезне имунизације и противепидемијске мјере,

1.4. начин припреме програма здравственог васпитања,

1.5.здравствено-васпитни рад у здравственим установама, школама, породици и привредном друштву,

1.6. евиденције у здравству.

2. Теоретску и практичну обуку у пружању прехоспиталног хитног збрињавања обољелих и повријеђених и начину и условима рада у ванредним приликама у трајању од 10 дана, обавља се у служби прехоспиталног хитног збрињавања обољелих и повријеђених и обука обухвата обучавање и уознавање приправника са:

2.1.организацијом службе прехоспиталног хитног збрињавања обољелих и повријеђених,

2.2. правним аспектима пружања прве помоћи,

2.3. тријажом повријеђених и обољелих,

2.4. препознавањем различитих стања код повријеђених,

2.5. препознавањем знакова који угрожавају виталне функције,

2.6. препознавањем знакова приликом унутрашњег крварења код различитих повреда,

2.7. начинима заустављања крварења,

2.8. поступцима приликом губитка свијести (колапс, кома и привидна смрт),

2.9. начинима имобилизације прелома,

2.10. поступцима за вјештачко дисање,

2.11. поступцима са психотично немирним пацијентима,

2.12. начинима и условима рада у ванредним приликама.

2) Стручни дио приправничког стажа за дипломираног медицинара здравствене његе – 180 ECTS бодова / дипломирану медицинску сестру – 180 ECTS бодова / струковну медицинску сестру – 180 ECTS бодова траје 150 дана и обухвата:

1. Здравствену његу у болничкој дјелатности, траје 75 дана, и то:

- 1.1. здравствена њега интернистичких пацијената.....45 дана,
- 1.2. здравствена њега хируршких пацијената 15 дана,
- 1.3. здравствена њега пацијента у гинекологији и акушерству.....8 дана,
- 1.4. здравствена њега у педијатрији 7 дана.

1.1. Здравствена њега интернистичких пацијената – 45 дана:

1.1.1. Упознавање са радом на свим интернистичким одјељењима – клиникама,

1.1.2. Учествовање у изради плана здравствене његе за све интернистичке пацијенте, праћење његовог спровођења, као и евалуација,

1.1.3. Познавање и примјена етичких начела односа према пацијенту, себи, другим здравственим радницима и сарадницима,

1.1.4. Примјена начела савјесности и хуманости,

1.1.5. Професионална тајна,

1.1.6. Поступак са пацијентом при пријему у болницу,

1.1.7. Однос и сарадња са породицом,

1.1.8. Упознавање пацијента са установом, кућним редом, могућношћу употребе простора њему намијењених,

1.1.9. Могућност његове комуникације са породицом,

1.1.10. Поступак приликом нагле смрти, сарадња са породицом и помоћ,

1.1.11. Упознавање пацијента са његовим правима и дужностима – познавање Женевске конвенције,

1.1.12. Сви видови здравствене његе у јединици опште – интензивне његе:

1.1.12.1. коронарне интензивне његе и

1.1.12.2. у стерилној јединици.

1.1.13. Посебне припреме и поступак са пацијентом код ендоскопских претрага,

1.1.14. Припрема и/или учествовање у тиму у извођењу дијагностичких и терапијских процедура,

1.1.15. Све активности усмјерене ка организацији тима здравствене његе, процјена за потребом здравствене његе свих интернистичких пацијената, планирање здравствене његе и надзор над примјеном и евалуацијом здравствене његе и значај континуираног усавршавања сваког члана тима здравствене његе.

Овај дио приправничког стажа у трајању од 45 дана приправник спроводи на интерној клиници/одјељењу.

1.2. Здравствена њега хируршких пацијената – 15 дана:

1.2.1. Упознавање са радом на хируршким одјељењима/клиникама,

1.2.2. Специфичност здравствене његе: збрињавање пацијента приликом захвата, у трауматологији, општој хирургији, абдоминалној хирургији, торакалној хирургији, васкуларној хирургији, неурохирургији и урологији, здравствена њега у постоперативној јединици интензивне његе, поступак са пацијентом након анестезије, праћење виталних функција, давање и контрола инфузијске терапије, трансфузије крви и интравенозне терапије, њега стоме, специфичност здравствене његе у катастрофама,

1.2.3. Све активности усмјерене ка организацији тима здравствене његе, процјена за потребом здравствене његе, планирање здравствене његе и надзор над примјеном и евалуацијом здравствене његе и значај континуираног усавршавања сваког члана тима здравствене његе.

Овај дио приправничког стажа у трајању од 15 дана приправник спроводи на хируршкој клиници/одјељењу.

1.3. Здравствена њега пацијента у гинекологији и акушерству – 8 дана.

1.3.1. Упознаје се са радом на гинеколошко-акушерској клиници/одјељењу,

1.3.2. Специфичности здравствене његе у гинекологији и акушерству, припрема и извођење специјалних медицинско-техничких захвата у гинекологији – преоперативна припрема пацијента и постоперативна њега,

1.3.3. Све активности усмјерене ка организацији тима здравствене његе, процјена за потребом здравствене његе, планирање здравствене његе и надзор над примјеном и евалуацијом здрав-

ствене његе и значај континуираног усавршавања сваког члана тима здравствене његе.

Овај дио приправничког стажа у трајању од 8 дана приправник спроводи на гинеколошко-акушерској клиници/одјељењу.

1.4. Здравствена њега у педијатрији – 7 дана:

1.4.1. Упознавање са радом на педијатријској клиници/одјељењу,

1.4.2. Извођење терапијских и дијагностичких захвата у дјечјој доби, и то за болести: дисајних органа, крви, срца и крвних жила, бубрега, нервног система, акутних и хроничних поремећаја исхране, ендокрине болести и болести мишићно-коштаног система, специфична њега дјетета у дјечјој хирургији, специфичност његе у катастрофама,

1.4.3. Све активности усмјерене ка организацији тима здравствене његе, процјена за потребом здравствене његе, планирање здравствене његе и надзор над примјеном и евалуацијом здравствене његе и значај континуираног усавршавања сваког члана тима здравствене његе.

Овај дио приправничког стажа у трајању од 7 дана приправник спроводи на педијатријској клиници/одјељењу.

2. Здравствену његу у примарној здравственој заштити, траје 75 дана, и то:

2.1. Дјелатност дипломираног медицинара здравствене његе – 180 ECTS бодова / дипломиране медицинске сестре – 180 ECTS бодова / струковне медицинске сестре – 180 ECTS бодова у заједници 45 дана,

2.2. Рад у служби породичне медицине дома здравља / специјалистичкој амбуланти породичне медицине.....30 дана.

2.1. Дјелатност дипломираног медицинара здравствене његе – 180 ECTS бодова / дипломиране медицинске сестре – 180 ECTS бодова / струковне медицинске сестре – 180 ECTS бодова у заједници – 45 дана:

2.1.1. Упознавање са радом дипломираног медицинара здравствене његе – 180 ECTS бодова / дипломиране медицинске сестре – 180 ECTS бодова / струковне медицинске сестре – 180 ECTS бодова у заједници,

2.1.2. Значај тимског рада у јединици локалне самоуправе, сарадња са другим партнерима који се налазе у јединици локалне самоуправе ради унапређења и одржавања здравља становништва,

2.1.3. Комплексна заштита породице са посебном бригом за њене чланове због заштите здравља дјете, жена, трудница, старих и немоћних, хроничних, заразних и дегенеративних болести, алкохолизма и зависности, поремећаја менталног здравља и друго,

2.1.4. Утврђивање хигијенског и социјално-економског стања породице и процјена утицаја фактора околине на здравље дјете, појединца и породице,

2.1.5. Проналажење болесних, старих, немоћних, ментално и физички дефектних, социјално угрожених и њихово збрињавање,

2.1.6. Учествовање у савјетовању циљних група или појединца у одвикавању од пушења, активност, дојење итд.,

2.1.7. Здравствено-васпитни рад и социјална заштита у заједници и локалним групама по методи процеса здравствене његе са тежиштем на континуитету здравствене његе,

2.1.8. Пружање здравствене његе за болесна и лица са инвазитетом,

2.1.9. Вођење документације дипломираног медицинара здравствене његе – 180 ECTS бодова / дипломиране медицинске сестре – 180 ECTS бодова / струковне медицинске сестре – 180 ECTS бодова у заједници и редовно извјештавање,

2.1.10. Све активности усмјерене ка организацији тима здравствене његе, процјена за потребом здравствене његе, планирање здравствене његе и надзор над примјеном и евалуацијом здравствене његе и значај континуираног усавршавања сваког члана тима здравствене његе.

Овај дио приправничког стажа у трајању од 45 дана приправник спроводи у служби породичне медицине дома здравља.

2.2. Рад у служби породичне медицине дома здравља / специјалистичкој амбуланти породичне медицине – 30 дана:

2.2.1. Упознавање са радом у породичној медицини, а то обухвата:

2.2.1.1. асистирање доктору медицине у његовим дужностима,

2.2.1.2. узимање сестринске анамнезе,

2.2.1.3. помагање у вођењу комплетне медицинске евиденције и документације,

2.2.1.4. пружање информација пацијенту,

2.2.1.5. заказивање редовних и контролних прегледа,
 2.2.1.6. учествовање у здравственом васпитању,
 2.2.1.7. учествовање приликом пријема пацијената,
 2.2.1.8. успостављање здравствене документације,
 2.2.1.9. примјењивање прописане терапије,
 2.2.1.10. мјерење крвног притиска,
 2.2.1.11. узимање узорака за лабораторијске претраге,
 2.2.1.12. превизијање и друге послове у служби породичне медицине дома здравља / специјалистичкој амбуланти породичне медицине,

2.2.1.13. савјетовање пацијента,
 2.2.1.14. сарађивање са дипломираним медицинаром здравствене његе – 180 ECTS бодова / дипломираном медицинском сестром – 180 ECTS бодова / струковном медицинском сестром – 180 ECTS бодова / медицинским техничарем у заједници;

2.2.2. Учествовање у програмима научноистраживачког рада;
 2.2.3. Учествовање у организацији и спровођењу циљних и периодичних систематских прегледа;

2.2.4. Упућивање у вођење медицинске документације, карте и регистара;

2.2.5. Упућивање у обрађивање података и извјештавање;

2.2.6. Све активности усмјерене ка организацији тима здравствене његе, процјена за потребом здравствене његе, планирање здравствене његе и надзор над примјеном и евалуацијом здравствене његе и значај континуираног усавршавања сваког члана тима здравствене његе.

А.3. Дипломирани медицинар – физиотерапије – 180 ECTS бодова / дипломирани физиотерапеут – 180 ECTS бодова / струковни медицинар – физиотерапеут – 180 ECTS бодова

Програм приправничког стажа за дипломираног медицинара – физиотерапије – 180 ECTS бодова / дипломираног физиотерапеута – 180 ECTS бодова / струковног медицинара – физиотерапеута – 180 ECTS бодова траје шест мјесеци, а састоји се од:

1) основног дијела и

2) стручног дијела.

1) Основни дио приправничког стажа траје 30 дана и обухвата:

1. Здравствено просвјешћавање, превенцију болести и промоцију здравог начина живљења, траје 12 дана, и то:

1.1. Основне карактеристике здравственог стања становништва,

1.2. Начин процјене хигијенско-епидемиолошке ситуације,

1.3. Обавезне имунизације и противепидемијске мјере,

1.4. Начин припреме програма здравственог васпитања,

1.5. Здравствено-васпитни рад у здравственим установама, школама, породици и привредном друштву.

2. Евиденцију у здравству и усвајање практичних вјештина из информатике, траје 6 дана, и то:

2.1. Упознавање са основним карактеристикама здравствене евиденције виталне статистике,

2.2. Упознавање са евиденцијама у здравству,

2.3. Упознавање са припремом извјештавања и припремом планова (седмичних, мјесечних, полугодишњих, годишњих),

2.4. Усвајање практичних вјештина из медицинске информатике;

3. Теоретску и практичну обуку у пружању прехоспиталног хитног збрињавања оболелих и повријеђених и начину и условима рада у ванредним приликама, траје 12 дана, обавља се у служби прехоспиталног хитног збрињавања оболелих и повријеђених и обухвата:

3.1. Упознавање приправника са организацијом службе прехоспиталног хитног збрињавања оболелих и повријеђених,

3.2. Правне аспекте пружања прве помоћи,

3.3. Тријажу повријеђених и оболелих,

3.4. Препознавање различитих стања код повријеђених,

3.5. Препознавање знакова који угрожавају виталне функције,

3.6. Препознавање знакова приликом унутрашњег крварења код различитих повреда,

3.7. Начин заустављања крварења,

3.8. Поступак приликом губитка свијести (колапс, кома и придишна смрт),

3.9. Начин имобилизације прелома,

3.10. Поступке за вјештачко дисање,

3.11. Поступке са психотично немирним пацијентима,

3.12. Начин и услове рада у ванредним приликама.

2) Стручни дио приправничког стажа за дипломираног медицинара – физиотерапије – 180 ECTS бодова / дипломираног физиотерапеута – 180 ECTS бодова / струковног медицинара – физиотерапеута – 180 ECTS бодова траје 150 дана и обухвата:

1. кинезитерапију..... 100 дана,

2. физикалну терапију..... 25 дана,

3. медицинску рехабилитацију и хабилитацију 25 дана.

1. Кинезитерапија (100 дана)

Приправнички стаж из кинезитерапије спроводи се у јединици (сали) за кинезитерапију и у стационару уз болеснички кревет.

Кинезитерапија (терапија покретом) спроводи се на свим пацијентима сходно обољењима кроз следеће активности:

1.1. обављање физиотерапеутске процјене (примјена свих расположивих ауторизованих тестова неопходних за процјену стања пацијената),

1.2. израђивање плана кинезитерапије према краткорочном и дугорочном циљу оспособљавања пацијента,

1.3. спровођење кинезитерапијског плана радом са пацијентом кроз индивидуални приступ или мини-групу,

1.4. примјењивање свих расположивих метода у раду са пацијентом (различити приступи сходно здравственом проблему пацијента),

1.5. обучавање пацијената и чланова породице за спровођење активности у кућним условима,

1.6. праћење стања пацијента кроз евиденцију о промјенама које настају током рада,

1.7. евалуација кинезитерапијских резултата,

1.8. савјетодавни рад у сврху превенције настанка обољења локомоторног апарата (свих узраста и доби),

1.9. вођење медицинске документације.

2. Физикална терапија (25 дана)

Приправнички стаж из физикалне терапије спроводи се у јединици за физикалну терапију апликавањем одређеног модалитета физикалне терапије:

2.1. хидротерапије (хидрокинезитерапија, релаксација у базену, подводна масажа),

2.2. криотерапије (криомасажа, облоге),

2.3. парафинотерапије (парафинске облоге, вјежбе са парафином),

2.4. механотерапије (мануелна масажа, лимфна дренажа, бандажа, тракција –декомпресија),

2.5. електротерапије (ултразвук, кратки талас, електростимулација, ултравиолетно зрачење, електрофореза и друго),

2.6. магнетотерапије (МГ),

2.7. ласеротерапије.

У току приправничког стажа у јединици за физикалну терапију приправник се упознаје са разним електродиагностичким методама.

3. Медицинска рехабилитација и хабилитација (25 дана)

3.1. Медицинска хабилитација дјеце (дјеца са неуроразвојним поремећајима – неуролошки ризична дјеца, дјеца са урођеним мањинама, дјеца са различитим степеном менталне ретардације итд.),

3.2. медицинска рехабилитација одраслих:

3.2.1. медицинска рехабилитација неуролошких пацијената (пацијенти са болестима и повредама ЦНС и РНС),

3.2.2. медицинска рехабилитација реуматолошких пацијената,

3.2.3. медицинска рехабилитација трауматолошких и ортопедских пацијената,

3.2.4. медицинска рехабилитација кардиоваскуларних пацијената,

3.2.5. медицинска рехабилитација пулмолошких пацијената,

3.2.6. медицинска рехабилитација геријатријских пацијената,

3.2.7. медицинска рехабилитација онколошких пацијената.

А.4. Дипломирани санитарни инжењер – 180 ECTS бодова / струковни санитарни инжењер – 180 ECTS бодова

Програм приправничког стажа за дипломираног санитарног инжењера – 180 ECTS бодова / струковног санитарног инжењера – 180 ECTS бодова траје шест мјесеци и састоји се од:

1) основног дијела и

2) стручног дијела.

1) Основни дио приправничког стажа траје 30 дана и обухвата:

1. Здравствено просвједицање, превенцију болести и промоцију здравог начина живљења, траје 12 дана, и то:

- 1.1. основне карактеристике здравственог стања становништва,
- 1.2. начин процјене хигијенско-епидемиолошке ситуације,
- 1.3. обавезне имунизације и противепидемијске мјере,
- 1.4. начин припреме програма здравственог васпитања,
- 1.5. здравствено-васпитни рад у здравственим установама, школама, породици и привредном друштву;

2. Евиденцију у здравству и усвајање практичних вјештина из информатике, траје 6 дана, и то:

- 2.1. основне карактеристике здравствене евиденције виталне статистике,
- 2.2. упознавање са евиденцијама у здравству,
- 2.3. упознавање са припремом извјештавања и припремом планова (седмичних, мјесечних, полугодишњих, годишњих),
- 2.4. усвајање практичних вјештина из медицинске информатике;

3. Теоретску и практичну обуку у пружању прехоспиталног хитног збрињавања обољелих и повријеђених и начину и условима рада у ванредним приликама, траје 12 дана, обавља се у служби прехоспиталног хитног збрињавања обољелих и повријеђених и обука обухвата:

- 3.1. упознавање приправника са организацијом службе прехоспиталног хитног збрињавања обољелих и повријеђених,
- 3.2. правне аспекте пружања прве помоћи,
- 3.3. тријажу повријеђених и обољелих,
- 3.4. препознавање различитих стања код повријеђених,
- 3.5. препознавање знакова који угрожавају виталне функције,
- 3.6. препознавање знакова приликом унутрашњег крварења код различитих повреда,
- 3.7. начин заустављања крварења,
- 3.8. поступак приликом губитка свијести (колапс, кома и привидна смрт),
- 3.9. начин имобилизације прелома,
- 3.10. поступке за вјештачко дисање,
- 3.11. поступке са психотично немирним пацијентима,
- 3.12. начин и услове рада у ванредним приликама.

2) Програм стручног дијела приправничког стажа траје 150 дана и обухвата:

1. рад на спречавању и сузбијању заразних болести и санитације околине 60 дана,
2. рад на пословима дезинфекције, дезинсекције, дератизације и на другим пословима које врше хигијенско-епидемиолошке јединице Јавне здравствене установе Институт за јавно здравство Републике Српске или хигијенско-епидемиолошке службе дома здравља 15 дана,
3. упознавање са задацима и радом санитарне инспекције 75 дана.

1. Рад на спречавању и сузбијању заразних болести и санитације околине (60 дана) Приправнички стаж спроводи се у хигијенско-епидемиолошким јединицама Јавне здравствене установе Институт за јавно здравство Републике Српске или хигијенско-епидемиолошким службама дома здравља и подразумева:

- 1.1. упознавање са стањем у односу на кретања заразних болести, на снабдијевање водом и диспозицију отпадних материја и на друге факторе околине који утичу на људско здравље, на подручје на којем дјелује организација здравства у којој спроводи приправнички стаж,
- 1.2. вођење евиденције заразних болести и уредно пријављивање заразних болести,
- 1.3. учествовање при теренским испитивањима појаве заразних болести,
- 1.4. упознавање са прописима о надзору над лицима запосленим у промету животних намирница и над другим лицима која подлијежу здравственом надзору, издавање и вођење евиденције издатих здравствених листова,
- 1.5. вођење евиденција клиноноштва,
- 1.6. узимање узорка за хемијске и микробиолошке претраге,
- 1.7. вођење потребних евиденција и учествовање у организацији и извођењу вакцинација,
- 1.8. припремање инструмената и учествовање у вакцинацији,
- 1.9. учествовање при вршењу претраге воде и животних намирница које се спровode у јединици,

1.10. учествовање при спровођењу надзора над јавним и индивидуалним водоопскрбним објектима,

1.11. учествовање при спровођењу надзора над објектима за диспозицију отпадних материја,

1.12. учествовање у испитивању животне и радне околине човјека,

1.13. учествовање у рјешавању санитарно-техничких проблема, оцјењивању пројектне документације, надзору извођења пројеката индустријских објеката итд.

2. Рад на пословима дезинфекције, дезинсекције, дератизације и на другим пословима које обављају хигијенско-епидемиолошке јединице Јавне здравствене установе Институт за јавно здравство Републике Српске или хигијенско-епидемиолошке службе дома здравља (15 дана)

Приправнички стаж у трајању од 15 дана спроводи се у служби за дезинфекцију, дезинсекцију и дератизацију Јавне здравствене установе Институт за јавно здравство Републике Српске и подразумева:

2.1. упознавање са поступцима, препаратима и опремом која се користи у дезинфекцији, дезинсекцији и дератизацији,

2.2. упознавање са правилима безбједне примјене пестицида и са средствима и заштитом при раду,

2.3. упознавање са прописима који се тичу обављања послова ДДЦ,

2.4. практично препознавање врста глодара и чланконожаца значајних за јавно здравство,

2.5. учествовање у утврђивању и праћењу инфестације глодара и чланконошцима на терену,

2.6. активно учествовање у раду теренских екипа при спровођењу дератизације антикоагулантним мамцима, дезинсекције гмижућих и летећих инсеката, те завршне дезинфекције простора и површина.

3. Упознавање са задацима и радом санитарне инспекције (75 дана):

3.1. учествовање у спровођењу санитарног надзора заједно са санитарним инспектором на терену,

3.2. упознавање са писањем записника и рјешења у првостепеном поступку,

3.3. упознавање са организацијом санитарне инспекције,

3.4. превентивни санитарни надзор над изградњом,

3.5. превентивни санитарни надзор над спречавањем и сузбијањем заразних болести,

3.6. надзор над производњом и прометом предмета опште употребе и животних намирница,

3.7. надзор над производњом, коришћењем и прометом отрова,

3.8. надзор над водама и средствима снабдијевања водом,

3.9. надзор над квалитетом зрака,

3.10. надзор над хигијенским условима у јавним објектима.

Приправнички стаж у трајању од 75 дана приправник спроводи у градској/општинској санитарној инспекцији.

А.5. Дипломирани медицинско-лабораторијски инжењер – 180 ECTS бодова / струковни медицинско-лабораторијски инжењер – 180 ECTS бодова

Програм приправничког стажа за дипломираног медицинско-лабораторијског инжењера – 180 ECTS бодова / струковног медицинско-лабораторијског инжењера – 180 ECTS бодова траје шест мјесеци и састоји се из:

1) основног дијела и

2) стручног дијела.

1) Основни дио приправничког стажа траје 30 дана и обухвата:

1. Здравствено просвједицање, превенцију болести и промоцију здравог начина живљења у трајању од 12 дана:

1.1. основне карактеристике здравственог стања становништва,

1.2. начин процјене хигијенско-епидемиолошке ситуације,

1.3. обавезне имунизације и противепидемијске мјере,

1.4. начин припреме програма здравственог васпитања,

1.5. здравствено-васпитни рад у здравственим установама, школама, породици и привредном друштву.

2. Евиденцију у здравству и усвајање практичних вјештина из информатике у трајању од 6 дана:

2.1. основне карактеристике здравствене евиденције виталне статистике,

2.2. упознавање са евиденцијама у здравству,

2.3. упознавање са припремом извјештавања и припремом планова (седмичних, мјесечних, полугодишњих, годишњих),

2.4. усвајање практичних вјештина из медицинске информатике.

3. Теоретска и практична обука у пружању прехоспиталног хитног збрињавања обољелих и повријеђених и начину и условима рада у ванредним приликама, у трајању од 12 дана, обавља се у служби прехоспиталног хитног збрињавања обољелих и повријеђених и она обухвата:

3.1. упознавање приправника са организацијом службе прехоспиталног хитног збрињавања обољелих и повријеђених,

3.2. правне аспекте пружања прве помоћи,

3.3. тријажу повријеђених и обољелих,

3.4. препознавање различитих стања код повријеђених,

3.5. препознавање знакова који угрожавају виталне функције,

3.6. препознавање знакова приликом унутрашњег крварења код различитих повреда,

3.7. начин заустављања крварења,

3.8. поступак приликом губитка свијести (колапс, кома и привидна смрт),

3.9. начин имобилизације прелома,

3.10. поступке за вјештачко дисање,

3.11. поступке са психотично немирним пацијентима,

3.12. начин и услове рада у ванредним приликама.

2) Програм стручног дијела приправничког стажа траје 150 дана и обухвата:

1. медицинску биохемију 60 дана,

2. хематологију 60 дана,

3. бактериологију и паразитологију 30 дана.

1. Медицинска биохемија (60 дана)

Приправнички стаж обухвата:

1.1. комплет стандардних претрага урина са седиментом,

1.2. претраге желудачног сока (одређивање ацидитета и млијечне киселине, те микроскопске претраге),

1.3. претраге столице (жучне боје, крви и пробављивости хране),

1.4. претраге крви и серума (одређивање глукозе у крви и оптерећења глукозом – OGTT, директни и индиректни билирубин, тимолсубимат, AF, KF, LDH, AST, ALT, GGT, одређивање укупних протеина, урее, амилазе у серуму),

1.5. претраге пунктата,

1.6. претраге ликвора,

1.7. електрофорезу протеина,

1.8. одређивање мокраћне киселине, креатинина,

1.9. одређивање липида – триглицерида, холестерола, HDL холестерола,

1.10. одређивање K, Na, Ca, бикарбоната, Mg, анорганског фосфора и хлорида,

1.11. одређивање Fe и Cu,

1.12. друге претраге које се врше у медицинско-биохемијској лабораторији.

Овај дио приправничког стажа у трајању од 60 дана приправник спроводи у медицинско-биохемијској лабораторији.

2. Хематологија (60 дана)

Приправнички стаж обухвата:

2.1. бројање крвних станица, одређивање хемоглобина, хематокрита и индекса боје,

2.2. прављење размаза периферне крви,

2.3. бројање крвних размаза, бројање ретикулоцита, базофилно пунктираних еритроцита, тромбоцита и еозинофилних гранулоцита,

2.4. седиментацију еритроцита,

2.5. осмотску резистенцију еритроцита, вријеме крварења, вријеме згушавања, протромбинско вријеме,

2.6. претраге код болести бијеле лозе,

2.7. претраге код болести црвене лозе,

2.8. одређивање крвне групе и Rh фактора,

2.9. друге претраге које се врше у хематолошкој лабораторији.

Овај дио приправничког стажа у трајању од 60 дана приправник спроводи у хематолошкој лабораторији.

3. Бактериологија и паразитологија (30 дана)

Приправнички стаж обухвата:

3.1. вађење крви,

3.2. припрему серума за извођење реакција на луес (WaR, MKR II, VDRL, Citohol) на бруцеле (Wright), на салмонеле (Widar), на стрептококе (ATS),

3.3. узимање бриса ждријела, носа, ува, ректума,

3.4. преузимање столице, урина и осталог материјала – ради бактериолошке претраге,

3.5. припремање подлога и стакла за стерилизацију,

3.6. одређивање pH подлога, пуњење шећера и бујона у епрувете, разлијевање стерилних подлога,

3.7. засађивање столица и урина на одговарајуће подлоге, presaђивање сумњивих колонија на круте и текуће подлоге,

3.8. увођење налаза у протокол,

3.9. бојење и микроскопирање препарата,

3.10. обрађивање столице за паразитолошке претраге (MIFC, флотација),

3.11. микроскопирање паразитолошких препарата,

3.12. друге претраге које се врше у микробиолошкој лабораторији.

Овај дио приправничког стажа у трајању од 30 дана приправник спроводи у микробиолошкој лабораторији.

A.6. Дипломирани медицинар радне терапије – 180 ECTS бодова / дипломирани радни терапеут – 180 ECTS бодова

Програм приправничког стажа за дипломираног медицинара радне терапије – 180 ECTS / дипломираног радног терапеута – 180 ECTS бодова траје шест мјесеци и састоји се из:

1) основног дијела и

2) стручног дијела.

1) Основни дио приправничког стажа траје 30 дана и обухвата:

1. Здравствено просвјешћавање, превенцију болести и промоцију здравог начина живљења у трајању од 12 дана:

1.1. основне карактеристике здравственог стања становништва,

1.2. начин процјене хигијенско-епидемиолошке ситуације,

1.3. обавезне имунизације и противпандемијске мјере,

1.4. начин припреме програма здравственог васпитања,

1.5. здравствено-васпитни рад у здравственим установама, школама, породици, друштвеним групама;

2. Евиденцију у здравству и усвајање практичних вјештина из информатике у трајању од 6 дана:

2.1. основне карактеристике здравствене евиденције виталне статистике,

2.2. упознавање са евиденцијама у здравству,

2.3. упознавање са припремом извјештавања и припремом планова (седмичних, мјесечних, полугодишњих, годишњих),

2.4. усвајање практичних вјештина из медицинске информатике;

3. Теоретска и практична обука у пружању прехоспиталног хитног збрињавања обољелих и повријеђених и начину и условима рада у ванредним приликама у трајању од 12 дана обавља се у служби прехоспиталног хитног збрињавања обољелих и повријеђених и она обухвата:

3.1. упознавање приправника са организацијом службе прехоспиталног хитног збрињавања обољелих и повријеђених,

3.2. правне аспекте пружања прве помоћи,

3.3. тријажу повријеђених и обољелих,

3.4. препознавање различитих стања код повријеђених,

3.5. препознавање знакова који угрожавају виталне функције,

3.6. препознавање знакова приликом унутрашњег крварења код различитих повреда,

3.7. начин заустављања крварења,

3.8. поступак приликом губитка свијести (колапс, кома, привидна смрт),

3.9. начин имобилизације прелома,

3.10. вјештачко дисање,

3.11. поступак са психотично немирним пацијентима,

3.12. начин и услове рада у ванредним приликама.

2) Програм стручног дијела приправничког стажа траје 150 дана и обухвата:

1. Физичко здравље – 75 дана (у Јавној здравственој установи Институт за физикалну медицину, рехабилитацију и ортопедску хирургију "Др Мирослав Зотовић" Бања Лука):

1.1. раднотерапијска процјена (интервју, процјена активности свакодневног живота, процјена компоненти извођења активности, процјена фактора околине, процјена потребе за помагалома...) и окупациони профил дјете и одраслих са неуролошким, трауматолошким и ортопедским, реуматолошким, пулмолошким, кардиоваскуларним, онколошким стањима и обољењима,

1.2. дефинисање окупацијских потреба, приоритета и проблемских подручја,

1.3. формулисање краткорочних и дугорочних циљева,

1.4. планирање раднотерапеутске интервенције: индивидуални приступ и рад у групи,

1.5. примјена раднотерапеутске интервенције коришћењем различитих терапијских метода, техника, приступа и поступака,

1.6. евалуација раднотерапеутске интервенције,

1.7. превенција, едукација, ергономска савјетовања, препоруке за прилагођавање животног и радног простора,

1.8. вођење раднотерапеутске документације;

2. Ментално здравље и интелектуалне тешкоће – 37 дана (у центру за заштиту менталног здравља дома здравља или одјељењу психијатрије болнице или клинике за психијатрију клиничког центра):

2.1. раднотерапијска процјена (интервју, процјена активности свакодневног живота, процјена компоненти извођења активности, процјена фактора околине и др.) и окупациони профил дјете и одраслих који имају шизофренију, депресију, биполарни поремећај, деменцију, ПТСП, аутизам, АДХД, зависност о психоактивним супстанцама, алкохолу, као и дјете и одраслих са различитим степеном интелектуалних тешкоћа,

2.2. дефинисање окупацијских потреба, приоритета и проблемских подручја,

2.3. формулисање краткорочних и дугорочних циљева,

2.4. планирање раднотерапеутске интервенције: индивидуални приступ и рад у групи,

2.5. примјена раднотерапеутске интервенције коришћењем различитих терапијских метода, техника, приступа, поступака, креативни процеси у терапијске сврхе (музика, ликовност, библиотерпија и др.),

2.6. евалуација раднотерапеутске интервенције,

2.7. вођење раднотерапеутске документације;

3. Развојне тешкоће – 38 дана (у Јавној здравственој установи Институт за физикалну медицину, рехабилитацију и ортопедску хирургију "Др Мирослав Зотовић" Бања Лука):

3.1. раднотерапијска процјена (интервју, процјена активности свакодневног живота, процјена компоненти извођења активности, процјена фактора околине) и окупациони профил дјете са различитим неуроразвојним поремећајима,

3.2. дефинисање окупацијских потреба, приоритета и проблемских подручја,

3.3. формулисање краткорочних и дугорочних циљева,

3.4. планирање раднотерапеутске интервенције: индивидуални приступ и рад у групи,

3.5. примјена раднотерапеутске интервенције коришћењем различитих терапијских метода, техника (Бобат, сензорна интеграција), приступа, поступака,

3.6. евалуација раднотерапеутске интервенције,

3.7. вођење раднотерапеутске документације.

Б. ЗДРАВСТВЕНИ РАДНИК СРЕДЊЕГ ОБРАЗОВАЊА

Програм приправничког стажа траје 91 дан за:

Б.1. медицинског техничара,

Б.2. акушерско-гинеколошког техничара,

Б.3. педијатријског техничара,

Б.4. санитарног техничара,

Б.5. лабораторијског техничара,

Б.6. лабораторијско-санитарног техничара,

Б.7. фармацеутског техничара,

Б.8. зубног техничара,

Б.9. стоматолошку сестру/техничара,

Б.10. зубно-стоматолошког техничара,

Б.11. физиотерапеутског техничара и

Б.12. рендген техничара.

Б.1. / Б.2. / Б.3. Медицински техничар / акушерско-гинеколошки техничар / педијатријски техничар

Програм приправничког стажа за медицинског техничара / акушерско-гинеколошког техничара / педијатријског техничара обухвата:

1. оспособљавање кроз практичан рад за самостално обављање општих и специјализованих послова здравствене његе,

2. усмјеравање на савладавање метода и поступака ради пружања здравствене заштите у домену примарне, секундарне или терцијарне превенције,

3. примјену методе асепсе и антисепсе и рад у асептичним условима, а посебно на спречавању интрахоспиталних инфекција,

4. упознавање са основним принципима и циљевима здравствено-васпитног рада и учествовање у спровођењу здравственог васпитања као интегралног рада у свакодневној пракси,

5. упознавање са примјеном принципа исхране здравих и болесних људи,

6. практичан рад на вођењу основне медицинске документације и евиденције,

7. познавање стандардних оперативних процедура из области здравствене његе мајке, породиље, новорођенчета и дјетета.

Програм приправничког стажа за медицинског техничара / акушерско-гинеколошког техничара / педијатријског техничара обавља се:

1) у дому здравља.....46 дана,

2) у стационарној здравственој установи 45 дана,

Укупно:.....91 дан.

Б.4. Санитарни техничар

Програм приправничког стажа за санитарног техничара обухвата:

1. праћење стања у односу на кретање заразних болести, снабдијевањем водом и диспозиције отпадних материјала и друге факторе околине који утичу на људско здравље, на подручју на коме дјелује здравствена установа,

2. надзор над лицима запосленим у промету намирница и над другим лицима која подлијежу здравственом надзору,

3. издавање и вођење евиденције санитарних књижица,

4. вођење евиденције клицоноша,

5. узимање узорака за хемијска и микробиолошка испитивања и вођење потребне евиденције,

6. надзор над јавним и индивидуалним водним објектима, као и објектима за диспозицију отпадних материја,

7. учествовање у испитивању животне и радне средине, рад на пословима дезинфекције, дезинсекције и дератизације.

Програм приправничког стажа за санитарног техничара обавља се у Јавној здравственој установи Институт за јавно здравство Републике Српске.

Б.5. Лабораторијски техничар

Програм приправничког стажа за лабораторијског техничара обухвата:

1. узимање и пријем биолошког материјала од пацијената,

2. обиљежавање, припрему за рад биолошког материјала,

3. самостално извођење повјерених анализа,

4. упознавање са основним принципима рада апарата на којима изводи анализе.

Програм приправничког стажа за лабораторијског техничара обавља се:

1) у клиничко-биохемијској лабораторији.....31 дан,

2) у хематолошкој лабораторији 30 дана,

3) у микробиолошкој лабораторији 30 дана,

Укупно:.....91 дан.

Б.6. Лабораторијско-санитарни техничар

Програм приправничког стажа обавља се у половини времена програма санитарног техничара, а у половини времена програма лабораторијског техничара.

Б.7. Фармацеутски техничар

Програм приправничког стажа фармацеутског техничара обухвата:

1) израду и издавање лијекова 76 дана (апотека),

2) израду галенских

препарата 15 дана (галенска лабораторија),

Укупно:.....91 дан.

1) Израда и издавање лијекова – 76 дана (апотека) обухвата:

1. упознавање са просторијама и опремом у апотеци,

2. упознавање са организацијом рада у апотеци, обавезама и одговорностима здравствених радника, основним начелима етике и деонтологије,

3. упознавање са прописима којим се уређује област апотекарске дјелатности,

4. упознавање са прописима којим се уређује стављање лијекова и медицинских средстава у промет,

5. упознавање са циљевима добре апотекарске праксе,

6. упознавање са сертификационим и акредитационим стандардима за апотеке,

7. издавање лијекова са режимом издавања без рецепта, те упознавање са обавезом давања упутства које се односи на лијек који се издаје,

8. упознавање са другим производима који се законским прописима могу прометовати у апотеци и њихово издавање, те са улогом фармацеутског техничара при његовом избору и примјени,

9. израду свих облика магистралних и галенских припрема који у свом саставу не садрже супстанце јаког и врло јаког дјеловања према прописима фармакопеје или другим важећим прописима, избор амбалаже, сигнирање и издавање израђених припрема,

10. вођење лабораторијског дневника,

11. упознавање са прописаним евиденцијама у апотеци, као и њихово вођење,

12. упознавање са административним пословима у апотеци,

13. поступање са отпадом (фармацеутски, опасни, хемијски),

14. упознавање са обавезном стручном литературом и њено праћење.

2) Израда галенских препарата – 15 дана (галенска лабораторија) обухвата:

1. упознавање са простором и организацијом рада у галенској лабораторији, прописима добре произвођачке праксе у изради галенских препарата,

2. упознавање са опремом, прибором и фармацеутским операцијама израде галенских препарата,

3. припрему пречишћене воде,

4. израду свих облика галенских препарата према прописима фармакопеје или другим важећим прописима, избор амбалаже, сигнирање израђених препарата,

5. упознавање са чувањем, складиштењем и издавањем израђених препарата,

6. вођење лабораторијског дневника,

7. упознавање са административним пословима у галенској лабораторији,

8. упознавање и служење стручном литературом.

Б.8. Зубни техничар

Програм приправничког стажа за зубног техничара обухвата:

1) мобилну протетику.....38 дана,

2) фиксну протетику.....37 дана,

3) ортодонске апарате.....16 дана,

Укупно:.....91 дан.

Програм обухвата:

1. израду свих фаза рада код једнодијелних ливених и фасетираних круница, дјелимичних круница, инлеја, надоградње, намјенских круница свих врста, мостова, који су програмом предвиђени за четврти степен,

2. израду свих фаза рада тоталних и парцијалних протеза (класичних, али и скелетираних протеза и ретенционих елемената) од анатомског отиска до дефинитивне обраде и полирање, као и израду свих врста репаратура парцијалних и тоталних протеза,

3. израду ортодонских апарата од соклирања модела (израда различитих ортодонских кукица и опруга) до дефинитивне израде са уградњом елемената.

Б.9. Стоматолошка сестра/техничар

Програм приправничког стажа за стоматолошку сестру/техничара обухвата:

1) превенцију и дјечју стоматологију.....15 дана,

2) болести зуба.....23 дана,

3) парадонтологију и болести уста.....15 дана,

4) оралну хирургију.....22 дана,

5) стоматолошку протетику.....16 дана,

Укупно:.....91 дан.

Програм обухвата:

1. програм пријема пацијената и припрему за стоматолошке интервенције,

2. припрему радног мјеста за дијагностичке процедуре,

3. конзервативну и хируршку терапију на одјељењима предвиђеним планом и програмом приправничког стажа,

4. припрему инструмената, прибора, медикамената и материјала за стоматолошке интервенције на одјељењима предвиђеним планом приправничког стажа и асистирање стоматологу за вријеме извођења интервенција,

5. распремање радног мјеста после стоматолошких интервенција,

6. дезинфекцију и стерилизацију инструмената и материјала, чишћење и дезинфекцију прибора и апарата,

7. контролу стерилизације,

8. требовање и чување инструмената, материјала, медикамената и потребног прибора и бригу о њиховом правилном утрощу,

9. вођење и чување стоматолошке документације,

10. спровођење превентивних мјера и здравствено-васпитни рад.

Б.10. Зубно-стоматолошки техничар

Програм приправничког стажа за зубно-стоматолошког техничара обавља се у половини времена програма зубног техничара, а у половини времена програма стоматолошке сестре – техничара.

Б.11. Физиотерапеутски техничар

Програм приправничког стажа за физиотерапеутског техничара обавља се:

1) у дому здравља (центар за физикалну

рехабилитацију у заједници).....60 дана,

2) у стационарној здравственој установи.....31 дан,

Укупно:.....91 дан.

Програм приправничког стажа за физиотерапеутског техничара обухвата:

– оспособљавање кроз практични рад за самостално обављање послова и задатака своје струке ради пружања здравствене заштите и

– спровођење терапијских процедура у области: фототерапије, термотерапије, хидротерапије, криотерапије, механотерапије, електротерапије, сонотерапије, вођење одговарајуће документације.

Б.12. Рендген техничар

Програм приправничког стажа за рендген техничара обавља се:

1) у дому здравља (служба радиологије).....31 дан,

2) у стационарној здравственој установи.....60 дана,

Укупно:.....91 дан.

Програм приправничког стажа за рендген техничара обухвата:

оспособљавање за рад са рендген апаратима: рендген апаратом за класичну – конвенционалну рендген дијагностику, рендген апаратом за мамографију, рендген апаратом за интервентну, васкуларну и невакуларну радиологију, рендген апаратом за компјутеризовану томографију, рендген апаратом за магнетну резонанцу и рендген апаратом за снимање зуба.

Ц. ЗДРАВСТВЕНИ САРАДНИК ВИСОКОГ ОБРАЗОВАЊА

Програм стажа из стручног дијела обухвата практичан рад здравственог сарадника у примјени метода и поступака по нивоима здравствене заштите и обавља се у оквиру прописаног времена.

1. Програм стручног дијела испита односи се на:

Ц.1. дипломираног нутриционисту – дијететичара, 240 ECTS бодова,

Ц.2. дипломираног психолога – 240 ECTS бодова.

Ц.1. Дипломирани нутрициониста – дијететичар, 240 ECTS бодова

Програм приправничког стажа за дипломираног нутриционисту траје шест мјесеци и састоји се из:

1) основног дијела и

2) стручног дијела.

1) Основни дио приправничког стажа траје 30 дана и обухвата:

1. Здравствено просвјешћивање, превенцију болести и промоцију здравог начина живљења у трајању од 12 дана:

1.1. основне карактеристике здравственог стања становништва,

1.2. начин процјене хигијенско-епидемиолошке ситуације,

1.3. обавезне имунизације и противепидемијске мјере,

1.4. начин припреме програма здравственог васпитања,
1.5. здравствено-васпитни рад у здравственим установама, школама, породици и привредном друштву;

2. Евиденцију у здравству и усвајање практичних вјештина из информатике у трајању од 6 дана:

2.1. основне карактеристике здравствене евиденције виталне статистике,

2.2. упознавање са евиденцијама у здравству,

2.3. упознавање са припремом извјештавања и припремом планова (седмичних, мјесечних, полугодишњих, годишњих),

2.4. усвајање практичних вјештина из медицинске информатике;

3. Теоретска и практична обука у пружању прехоспиталног хитног збрињавања обољелих и повријеђених и начину и условима рада у ванредним приликама, у трајању од 12 дана, обавља се у служби прехоспиталног хитног збрињавања обољелих и повријеђених и она обухвата:

3.1. упознавање приправника са организацијом службе прехоспиталног хитног збрињавања обољелих и повријеђених,

3.2. правне аспекте пружања прве помоћи,

3.3. тријажу повријеђених и обољелих,

3.4. препознавање различитих стања код повријеђених,

3.5. препознавање знакова који угрожавају виталне функције,

3.6. препознавање знакова приликом унутрашњег крварења код различитих повреда,

3.7. начин заустављања крварења,

3.8. поступак приликом губитка свијести (колапс, кома и привидна смрт),

3.9. начин имобилизације прелома,

3.10. поступке за вјештачко дисање,

3.11. поступке са психотично немирним пацијентима,

3.12. начин и услове рада у ванредним приликама..

2) Програм стручног дијела приправничког стажа траје 150 дана и обухвата:

1. исхрану здравих људи.....75 дана,

2. исхрану болесника 75 дана.

Приправник се оспособљава за самосталан рад на реализацији норматива, изради рецептура, јеловника и асортимана јела, врши контролу правилне обраде и припремања намирница, организује пренос и чување хране у самом објекту и изван њега, води бригу о одржавању хигијене запосленог радника, опреме и уређаја, оспособљава се за узимање дијеталне анамнезе, упознаје и спроводи здравствено-нутрициони васпитни рад и води нутрициону документацију и документацију других средстава за вођење евиденције у области здравствене и нутриционе заштите и састављању прописаних извјештаја.

Ц.2. Дипломирани психолог – 240 ECTS бодова

Програм приправничког стажа за дипломираног психолога – 240 ECTS бодова обухвата:

1) Психодијагностички поступци:

1. прикупљање анамnestичких података путем ЛОБИ-ја и интервју са пацијентом (одрасли/дијете),

2. психолошка опсервација и процјена понашања пацијента (одрасли/дијете),

3. испитивање и процјена нивоа психомоторног развоја дјетета,

4. испитивање и процјена раног когнитивног и социоемоционалног развоја дјетета,

5. планирање и спровођење психодијагностичке процјене когнитивних функција за процјену интелигенције, пажње, памћења, перцептивних и извршних и других функција кроз примјену стандардизованих тестова,

6. анализа и интерпретација тестовног материјала за процјену когнитивних функција,

7. планирање и спровођење психодијагностичке процјене личности одраслих, структура личности, емоционалног функционисања и психопатологије кроз примјену стандардизованих тестова,

8. анализа и интерпретација тестовног материјала за процјену личности,

9. планирање и спровођење развојне и неуропсихолошке процјене дјете, уз процјену говорно-језичког, емоционалног и социјалног развоја путем стандардизованих тестова,

10. анализа и интерпретација резултата развојне и неуропсихолошке процјене дјете,

11. планирање и спровођење процјене емоционалних и психопатолошких симптома,

12. анализа и интерпретација резултата процјене емоционалних и психопатолошких симптома,

13. процјена менталног оштећења или личности / функција пацијента (одрасли),

14. процјена психичког статуса, односно свих психичких функција,

15. процјена социоемоционалног развоја дјете предшколског и школског узраста,

16. психодијагностичка процјена за потребе тимског рада и вјештачења,

17. планирање и спровођење процјене радне способности пацијента, возачке способности, способности за посједовање оружја и др.,

18. процјена рехабилитационог потенцијала пацијента неопходног за испуњавање захтјева рехабилитационог процеса,

19. процјена адаптираности пацијента на тренутно здравствено стање,

20. процјена слабости и снаге пацијента да се укључи у одређени тип лијечења,

21. праћење пацијентовог напретка и његовог одговора на предложени третман,

22. формирање приједлога и израда психолошког плана третмана,

23. писање налаза и давање мишљења психолога,

24. припрема психолошког мишљења као дио мултидисциплинарног тима.

2) Индивидуални и групни терапијски поступци:

1. припрема пацијента за дијагностичке захвате (одрасли/дијете),

2. психолошка припрема за поступке и праћење опоравка пацијента,

3. савјетодавни и едукативни рад са пацијентом у склопу различитих проблематика и/или поремећаја,

4. емоционално-супортивна терапија са дјететом или породицом,

5. савјетодавни и едукативни рад са породицом пацијента,

6. групна психосоцијална подршка пацијентима и њиховим пратиоцима,

7. примјена техника релаксације групно и индивидуално,

8. примјена психолошких техника и креативних радионица,

9. вођење психоедукативних група дјете и одраслих,

10. припрема пацијента за самопомоћ по отпуштању,

11. вођење група психолошке подршке (одрасли),

12. групна психолошка подршка пацијентима,

13. стимулација психомоторног развоја кроз игру,

14. психодијагностичка процјена способности за издавање љекарских увјерења за возаче, ношење оружја, различита занимања, систематски прегледи и сл.,

15. опсервација, процјена тренутног понашања и евалуација психолошког статуса са освртом на опис психичких функција,

16. диференцијално-дијагностичка процјена на захтјев психијатра,

17. креирање индивидуалног плана брига и заштите пацијента,

18. вођење документације и евиденције.

Овај дио приправничког стажа у трајању од шест мјесеци приправник спроводи у здравственој установи.

2326

На основу члана 75. став 2. Закона о републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", бр. 115/18, 111/21, 15/22, 56/22, 132/22 и 90/23), члана 28. Закона о државним службеницима ("Службени гласник Републике Српске", бр. 118/08, 117/11, 37/12, 57/16 и 59/26), члана 29. став 1. Уредбе о критеријумима за унутрашњу организацију и систематизацију радних мјеста у републичким органима управе Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 109/19), члана 9. Уредбе о категоријама и звањима државних службеника ("Службени гласник Републике Српске", бр. 18/09, 131/10, 8/11 и 69/26) и члана 10. Уредбе о радним мјестима намјештеника ("Службени гласник Републике Српске", бр. 18/09, 131/10, 8/11 и 69/26), министар за европске интеграције и међународну сарадњу, уз сагласност Владе Републике Српске, д о н о с и